

ВЗАЄМОДІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО ТА СТУДЕНТСЬКОГО САМОВРЯДУВАННЯ

У статті проаналізовано механізм реалізації молодіжної політики на прикладі міста Кременчука та визначено основні напрямки підвищення її ефективності. Вивчено та розглянуто законодавчу та нормативно-правову базу управління у сфері молодіжної політики. Проаналізовано механізми управління органу місцевого самоврядування у зазначеній сфері діяльності та визначено основні проблеми та пріоритети розвитку студентства й молодіжних громадських організацій. Досліджено питання ефективної співпраці органів місцевого самоврядування з громадськими молодіжними організаціями та студентським самоврядуванням в Україні. Для результативної взаємодії органу місцевого самоврядування та студентства рекомендовано сформувати ефективне соціально-партнерське середовище та розробити методологічні моделі даної співпраці.

Ключові слова: міське самоврядування, роль громади, громадська організація, органи студентського самоврядування, комплексна програма «Молодь Кременчука».

SAKUN L. M., MAKAROV A. I.

Kremenchuk National University named after Mikhail Ostrogradsky

THE COOPERATION OF THE LOCAL AND STUDENT GOVERNMENT

The aim of this article is an analysis of effective collaboration of organs of local and student self-government in relation to providing of steady development of society. In this article the mechanism of realization of youth politics is analysed on an example of city of Kremenchuk and basic directions of increase of her efficiency. The legislative and normatively-legal base of management is studied and considered in the field of youth politics. The mechanisms of management of organ of local self-government are analysed in the field of marked activity and basic problems and priorities of development of student and youth public organizations are certain. The question of an effective collaboration of organs of local self-government with public youth organizations and student self-government in Ukraine. is investigated For effective cooperation of organ of local self-government and student it is necessary to form an effective social-partner environment and work out the methodological models of this cooperation. Complex Program "youth of Kremenchuk" 2016-2020 encourages self-realization and development of youth on local and regional levels. One of social projects that has a big impact on development of city is Ukrainian charity event "Heart to the heart". Youth public organizations arrange internship in subdivisions of executive committee of the Kremenchuk town council. for initiative youth among pupil and student self-government. For the solution of the analysed problems it is necessary to conduct the system analysis of necessities of society, in particular youth, and to work out possibilities for their implementation, for realization of effective model of public youth policy of country.

Keywords: local government, the role of the community, community organization, student government, the comprehensive programme "Youth of Kremenchuk".

Вступ. Сучасні умови існування українського суспільства та докорінні зміни у поглядах населення безпосередньо впливають на подальшу перспективу розвитку інституту місцевого самоврядування.

Питання співпраці органів державної влади і місцевого самоврядування з молодіжними організаціями є важливими для науковців, які займаються даною тематикою. Однак чимало проблем щодо окреслення нових шляхів такої співпраці ще потребують подальшого дослідження.

На даному етапі розвитку важливо здійснювати постійний науковий аналіз щодо розуміння поняття співпраці, державної та молодіжної ініціативи, які б дозволили досліджувати практичні підходи до визначення шляхів розвитку органів державної влади та органів місцевого самоврядування України з молодіжними організаціями. Теоретичним та прикладним аспектам розвитку молодіжної політики присвячені роботи як вітчизняних, так і закордонних науковців, серед яких М. Головатий, В. Кулик, Є. Бородін, О. Кулініч, Я. Ярош та інші.

Незважаючи на велику кількість наукових праць з окресленої тематики, недостатньо розкритими залишаються питання взаємодії органів студентського і місцевого самоврядування на регіональному рівні.

Основний розділ. Однією з можливостей реалізації потенціалу молоді на користь суспільства, задля ефективної розбудови міста та регіону, та і в інтересах окремих молодих людей є взаємодія органів місцевого самоврядування і молодіжних громадських організацій [1, 2]. В Україні на законодавчому рівні урегульовано діяльність органів місцевого та студентського самоврядування, молодіжних і громадських організацій через створення Концепції Державної цільової соціальної програми «Молодь України» на 2016–2020 роки. Вона містить ряд нормативно-правових актів, що регламентують порядок здійснення державної молодіжної політики в цілому, визначають напрями діяльності громадських молодіжних і дитячих організацій. Прикладами розвиненої співпраці органів місцевого самоврядування та молоді є такі міста, як Київ, Вінниця, Кременчук, Одеса та ін. [3, 4].

Самореалізації та розвитку молоді на місцевому та регіональному рівнях сприяє Комплексна Програма «Молодь Кременчука» на 2016–2020 роки [5] та окремі пункти обласної Програми з реалізації молодіжної політики, підтримки сім'ї, забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків на 2015–2019 роки. Програма розроблена та затверджена за сприяння Управління у справах сім'ї, дітей та молоді

виконавчого комітету Кременчуцької міської ради і Фонду народонаселення ООН в Україні, базується на аналізі стану та проблем місцевої молоді з урахуванням попередніх міських комплексних та цільових молодіжних програм; у ній окреслюються пріоритетні цілі, завдання та розробляються заходи щодо їх реалізації.

Метою Програми є збільшення чисельності молодих людей, що братимуть участь у заходах та акціях, спрямованих на розв'язання актуальних проблем молоді й розвиток студентського самоврядування. Вона складається більше ніж з 72 проектів, що охоплюють усі сфери життя молоді, враховуючи сучасні реалії, пов'язані із проведенням АТО (в програму було включено додатковий напрям – підтримка молоді, що проживає на тимчасово окупованій території України та внутрішньо переміщених осіб).

Основні завдання Програми:

- сприяння реалізації молодіжних ініціатив у різних сферах розвитку міста;
- підвищення активності молодіжних громадських організацій;
- створення умов щодо сприяння самозайнятості та розвитку молодіжного підприємництва;
- підтримка молодіжного волонтерського руху в Кременчуці;
- підвищення рівня національного патріотизму серед молоді;
- інтеграція до світової та європейської молодіжної спільноти;
- розробка молодіжної комунікативної платформи [5].

У Кременчуці на 01.01.2017 року проживає понад 57 тисяч молодих людей у віці від 14 до 35 років (рис. 1), з них: 14 років – 1758; 15 років – 1685; 16 років – 1755; 17 років – 1796; 18 років – 1710; 19 років – 1832; 20–24 років – 11292; 25–29 років – 16440; 30–34 років – 19363. Також у місті налічується понад 450 громадських об'єднань, з них близько 45 молодіжних громадських організацій. У 2016 році на впровадження молодіжної політики у м. Кременчук було виділено 1,9 млн грн, що у три рази більше, ніж у 2011 році (633 тис. грн) і на третину більше, ніж у 2015 році (1,4 млн грн).

Управління у справах сім'ї, дітей та молоді виконавчого комітету Кременчуцької міської ради співпрацює з великою кількістю молодіжних громадських організацій, які безпосередньо приймають участь у реалізації державної молодіжної політики.

Одним із соціальних проектів, які мають вагомий вплив на розвиток міста, є Всеукраїнська благодійна акція «Серце до серця». Завдяки спільній координації дій органів місцевої влади та молодіжних організацій, Кременчук займає одне з перших місць по всій Україні за кількістю зібраних коштів на душу населення. Акція «Серце до серця» проходить у кілька етапів: збір коштів у навчальних закладах, благодійний фотокрос, благодійний аукціон та день фіналу акції. У день фіналу близько 200 волонтерів збирають кошти у людних місцях Кременчука.

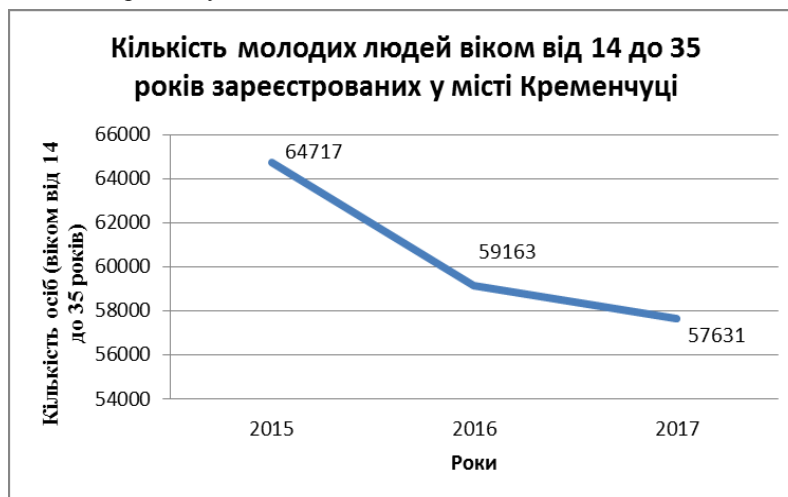

Рис. 1. Динаміка кількості молоді віком від 14 до 35 років у місті Кременчук

Десятий рік поспіль проводиться збір коштів для придбання медичного обладнання для лікування дітей (табл. 1).

Важливо сказати, що між органом місцевого самоврядування (виконкомом Кременчуцької міської ради) та вищим навчальним закладом (Кременчуцьким національним університетом ім. М. Остроградського), розроблена та укладена Угода про партнерство та співробітництво [6, 7]. Документ має регламентний характер, який спрямований на удосконалення, покращення та впровадження змін у різних сферах життєдіяльності Кременчука. Угода дає змогу для реалізації соціальних, молодіжних та освітніх проектів та програм. Кременчуцький національний університет є одним з найкращих в Україні навчальних закладів для фахової підготовки робітників для підприємств, організацій та установ у різних сферах діяльності, у тому числі й для міських, обласних та інших виконавчих органів влади. Завдяки партнерству міської влади та навчального закладу очікуються нові науково-обґрунтовані ідеї щодо стратегії та напрямків

розвитку промоції Кременчука, залучення інвестицій та покращення стану економіки, екології та безпеки в місті, проведенню різноманітних видів соціально-економічних досліджень, тощо.

Таблиця 1

Результати попередніх акцій у місті Кременчук

Рік проведення	Зібрана сума, грн.	Придбане обладнання	Місце встановлення обладнання
2008	11911.97	Офтальмоскоп Sigma 150 K (діагностика вад зору)	Кременчуцька міська дитяча лікарня
2009	31175.25	Офтальмоскоп (лікування вад зору)	Кременчуцька міська дитяча лікарня
2010	45115	Лампа фототерапії	Неонатальне відділення Кременчуцького пологового будинку
2011	85707	3 інсулінові помпи	Передані маленьким кременчужанам
2012	113226	4 інсулінові помпи та обладнання для діагностики цукрового діабету	Помпи – передані маленьким кременчужанам, обладнання – до Кременчуцької міської дитячої лікарні
2013	119001.88	13 слухових апаратів, обладнання	Кременчуцька міська дитяча лікарня
2014	120113.86	Система лазерна ЛІМТ	Кременчуцька міська дитяча лікарня, офтальмологічне відділення
2015	130610	5 шприцевих інфузійних насосів і 622 шприци для цих насосів	Кременчуцький міський пологовий будинок
2016	171400	Монітор пацієнта ЮМ-300-10 (2 шт.)	Кременчуцький міський пологовий будинок
2017	241754	Результати акції у процесі обробки	

Варто зазначити, що в місті існує ряд програм, які направлені на підтримку студентської молоді міста. Серед таких проведення оплачуваних громадських робіт для учнівської та студентської молоді у вільний від навчання час. Програма надає можливість прийняти на роботу більш ніж 200 осіб з числа молоді, першочерговими учасниками програми стають діти з малозабезпечених сімей, діти які опинилися в складних життєвих обставинах, багатодітні, сім'ї учасників АТО, внутрішньо переміщені особи (табл. 2). Учасники оплачуваних робіт працюють протягом одного місяця під час літніх канікул та у вільний від навчання, задля покращення свого матеріального становища [6, 7].

Таблиця 2

Динаміка працевлаштування молоді в рамках програми «Оплачувані громадські роботи для учнівської та студентської молоді»

Показники	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Виділено коштів, грн.	261696	329791	359573	378433	542920	591579	1292098
Працевлаштовано осіб, чол.	194	220	230	225	320	322	311

З метою активізації молодіжного підприємництва у Кременчуці відбувся Форум «Бізнес-молодь: ефект WOW від співпраці», основним завданням якого є пошук кар'єрних можливостей для молоді, практичні майстер-класи від HR компаній, обмін ідеями та спільні WOW-рішення у співпраці бізнесу і молоді.

Молодіжними організаціями Кременчука та Управлінням у справах сім'ї, дітей та молоді Кременчуцької міської ради для ініціативної молоді з учнівського та студентського самоврядування на кінець 2017 року заплановано стажування у підрозділах виконавчого комітету Кременчуцької міської ради.

Метою цього заходу є залучення молоді до процесу прийняття рішень на місцевому рівні, підвищення компетентності студентів вищих навчальних закладів, які планують працювати в органах місцевої та державної влади, реалізація проектів, спрямованих на забезпечення доступності для української молоді сучасного ринку праці. Важливою стимулюючою та соціально значущою програмою для студентів міста Кременчука є стипендія Кременчуцької міської ради студентам навчальних закладів. Ця програма була започаткована ще з 1998 року, основним завданням якої є створення сприятливих умов для життєвого самовизначення і самореалізації молоді. Механізм реалізації програми полягає в тому, що студенти, які займаються науковою діяльністю та ведуть активну громадську діяльність, працюють в органах студентського самоврядування, отримують додатковий матеріальний стимул шляхом призначення стипендії Кременчуцької міської ради. Так, у 2001 році стипендію міської ради отримували 11 студентів 8-ми вищих навчальних закладів і її розмір становив 50 гривень. З кожним наступним роком стипендія збільшувалася поступово, а у 2017 році розмір стипендії становить 1100 грн для 26 студентів вищих навчальних закладів та 650 грн для 12 учнів професійно-технічних училищ [7]. Громадські та студентські організації разом з органами місцевого самоврядування повинні спрямовувати свою роботу на координацію учасників та інших сторін, котрі зацікавлені у реалізації комплексу заходів з підтримки молодіжних ініціатив та створювати умови для безперервної самореалізації молоді.

Висновки. Підтримка сталого розвитку територіальних громад реалізується органами місцевого самоврядування через використання різноманітних механізмів громадськості в управлінні місцевими

справами, формування бюджету з використанням програмно-цільового методу [8]. Необхідною умовою подальшого розвитку місцевого самоврядування в Україні є розробка єдиних основ побудови всього циклу виконання функцій за участю громад: від прийняття рішень до їх практичної реалізації на основі соціально-технологічного підходу, що становить новий, перспективний напрямок подальших досліджень.

Вважаємо, що можна надати більше можливостей та повноважень громадським організаціям, залучати молодих і досвідчених кадрів до роботи в органах місцевого самоврядування. Рушійною силою для відстоювання власної позиції, ведення активної громадської діяльності в суспільстві стали децентралізаційні та інтеграційні процеси в країні, активне співробітництво з європейським та світовим суспільством. Для вирішення проаналізованих проблем необхідно проводити системний аналіз потреб суспільства, зокрема молоді, задля провадження ефективної моделі державної молодіжної політики країни. Це забезпечить виконання усіх пріоритетних напрямків плану заходів, а також сприятиме активному розвитку навичок та здібностей молоді. Враховуючи сучасні реалії розвитку суспільства, необхідно впроваджувати сучасні європейські підходи під час роботи з молоддю, забезпечувати підтримку молодіжних ініціатив, створювати умови для її самореалізації.

Література

1. Муніципальний менеджмент : навч. посіб. / Ю. П. Шарова, І. А. Чикаренко [та ін.] ; за заг. і наук. ред. Ю. П. Шарова. – К. : Атіка, 2009. – 404 с.
2. Астахова О., Філіпова О. Сучасне студентство як активний суб'єкт соціальних перетворень / О. Астахова, О. Філіпова // Крок до позитивних змін : матеріали IV Конференції Всеукраїнської студентської ради при МОН України. – К. : Вид-во Європейського ун-ту, 2007. – 81 с.
3. Перепелиця М. П. Державна молодіжна політика в Україні (регіональний аспект) / М. П. Перепелиця. – К. : Укр. ін-т соц. дослідж. ; Укр. центр політ. менеджменту, 2001. – 242 с.
4. Павленко Ю.О. Демократичне молодіжне лідерство / Ю.О. Павленко – К. : Агентство “Україна”, Держ. ін-т розв. сім'ї та молоді, 2009. – 136 с.
5. Про затвердження Комплексної програми «Молодь Кременчука» на 2016–2020 роки : рішення Кременчуцької міської ради VII СКЛИКАННЯ від 22 грудня 2015 р. – Режим доступу : <https://kremen.gov.ua/downloadtmp/cloud/665515-12-29-11-06-50-471.pdf>.
6. Макаров А.І. Напрямки розвитку молодіжної політики за сприяння органів місцевої влади / А.І. Макаров, Л.М. Сакун // Матеріали XVII Міжнар. науково-практичн. конф. «Ідеї академіка В.І. Вернадського та проблеми сталого розвитку регіонів». – Кременчук, 2017. – С. 116.
7. Офіційний веб-портал Кременчуцької міської ради та виконавчого комітету [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kremen.gov.ua>
8. Розенберг Г.С. Міфи і реальність сталого розвитку / Г.С. Розенберг, С.А. Черникова та інші // Проблеми прогнозування. – 2008. – № 2. – С. 133–134.

References

1. Munitsypalny menedzhment : navch. posib. Ed. by Yu. P. Sharova. Kyev, Atika, 2009. – 404 p.
2. Astakhova O., Filipova O. Suchasne studentstvo yak aktyvnyi subiekt sotsialnykh peretvoren , Krok do pozytyvnykh zmin / Materialy IV Konferentsii Vseukrainskoi studentskoi rady pry MON Ukrainy. Kyev, Vyd-vo Yevropeiskoho un-tu, 2007. – 81 p.
3. Perepelytsia M. P. Derzhavna molodizhna polityka v Ukraini (rehionalnyi aspekt). Kyev, Ukr. in-t sots. doslidzh. Ukr. tsentr polit. menedzhmentu, 2001. – 242 p.
4. Pavlenko Yu.O. Demokratychne molodizhne liderstvo. Kyev, Ahentstvo “Ukraina”, Derzh. in-t rozv. simi ta molodi, 2009. – 136 p.
5. Pro zatverdzhennia Kompleksnoi prohramy «Molod Kremenchuka» na 2016–2020 roky : rishennia Kremenchutskoi miskoi rady VII SKLYKANNIA vid 22 hrudnia 2015 r. URL: kremen.gov.ua/downloadtmp/cloud/665515-12-29-11-06-50-471.pdf.
6. Makarov A.I. Napriamky rozvytku molodizhnoi polityky za spriannia orhaniv mistsevoi vlady. Materialy XVII Mizhnar. naukovopraktychn. konf. «Idei akademika V.I. Vernadskoho ta problemy staloho rozvytku rehioniv». Kremenchuk, 2017. – P. 116.
7. Ofitsiyni veb-portal Kremenchutskoi miskoi rady ta vykonavchoho komitetu, URL: www.kremen.gov.ua.
8. Rozenberh H.S. Mify i realnist staloho rozvytku, Problemy prohnozuvannia, 2008, No. 2, pp. 133–134.

Рецензія/Peer review 13.11.2017
Надрукована/Printed: 23.12.2017
Рецензент: д.е.н., проф. Хоменко М.М.